

Kenniswerkplaats Jeugd Zuid-Limburg

Uithuisplaatsingen: Hoe kan het anders?

Anne Smit¹, Mandy Leurs-Stijnen¹, Annemarieke Blanckestein² & Rianne Reijts¹

¹Kenniswerkplaats Jeugd Zuid-Limburg, een samenwerking tussen o.a. Maastricht University en GGD Zuid Limburg

²de Viersprong

Correspondentie over dit artikel kan worden gericht aan Anne Smit, anne.smit@maastrichtuniversity.nl

Jeugdzorg in Zuid-Limburg

In Zuid-Limburg is een stijging te zien in het aantal jeugdzorgtrajecten en het aantal jongeren dat jeugdzorg ontvangt, de uitstroom stagneert en de ingezette hulp per jongere wordt steeds meer (Jeugdhulp Zuid-Limburg, 2019; Westra et al., 2018). Verschillende onderzoeken laten zien dat het relatief hoge gebruik van jeugdzorg in deze regio te maken zou kunnen hebben met bevolkingskenmerken, zoals hogere percentages van werkloosheid en veel huishoudens waar geen vader aanwezig is (Geijtenbeek et al., 2019; Westra et al., 2018). Het is echter onduidelijk in hoeverre deze kenmerken het hoge gebruik kunnen verklaren. Daarnaast valt in de CBS-cijfers voor deze regio op dat met name het aantal jongeren met jeugdhulp met verblijf hoog ligt. In Zuid-Limburg blijft het aandeel van jeugdzorg met verblijf ook onveranderd hoog tegenover een landelijke, dalende trend. Onder jeugdhulp met verblijf vallen alle vormen van jeugdhulp waarbij de jeugdige (tijdelijk) niet thuis opgroeit, waaronder dus uithuisplaatsingen in zowel het vrijwillige als het gedwongen kader.

Uithuisplaatsingen en preventie

Het is moeilijk te zeggen, ook op basis van literatuuronderzoek, wanneer een uithuisplaatsing noodzakelijk is (Bartelink et al.,

2017). Een uithuisplaatsing is een complexe beslissing die is bedoeld als uiterste redmiddel, zodat het kind of de jongere veilig is en zich goed kan ontwikkelen (Bartelink et al., 2019). De Richtlijn Uithuisplaatsing voor jeugdhulp en jeugdbescherming beveelt dan ook om uithuisplaatsingen waar mogelijk te voorkomen door de inzet van intensieve ambulante interventies zoals bijvoorbeeld Multidimensional Family Therapy (Bartelink et al., 2017). Dergelijke interventies lijken echter ook in Zuid-Limburg vaak niet op tijd beschikbaar te zijn (Buysse et al., 2019). De gemeenten in Zuid-Limburg hebben zich wat betreft jeugdzorg als doel gesteld om signalering en preventie te versterken en daarmee het aantal jongeren dat niet thuis kan opgroeien te verlagen (Jeugdhulp Zuid-Limburg, 2019).

Dossieronderzoek

De gewenste daling in het aantal trajecten met verblijf is echter nog niet zichtbaar en daarom willen we meer zicht krijgen op de hulpverleningstrajecten die in deze regio aan jeugdzorg met verblijf vooraf gaan. Dit doen we door middel van een dossieronderzoek waarbij we jeugdzorgdossiers van jongeren met en zonder jeugdzorg met verblijf met elkaar vergelijken. We kijken ook naar de aan- of afwezigheid van een

jeugdbeschermingsmaatregel. Dit doen we bij Bureau Jeugdzorg Limburg en de gemeenten Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen.

Onderzoeksmethode

Per type uitkomst hebben we 5 tot 10 willekeurige dossiers geselecteerd. Een gedragswetenschapper of consultant van de betrokken organisatie heeft deze dossiers in samenwerking met de onderzoeker systematisch bekeken aan de hand van een checklist. Deze checklist is gebaseerd op eerder onderzoek, literatuur en praktijkkennis van leden van de project- en adviesgroepen en bevat items over het kind, het gezin, en de ingezette hulpverlening. Aan de hand van deze checklist hopen we patronen te herkennen die mogelijk leiden tot het afwenden van jeugdzorg met verblijf. Daarbij hopen we verbetermogelijkheden te ontdekken voor trajecten die nu (nog) wel leiden tot een uithuisplaatsing.

Uitkomsten en implicaties

Kom je uit Zuid-Limburg en wil je als professional begin 2023 meedenken over de uitkomsten en de implicaties van dit onderzoek? Mail dan naar Anne Smit (anne.smit@maastrichtuniversity.nl) voor meer informatie.

Referenties

- Bartelink, C., Addink, A., Udo, N., Van der Haar-Bolwijn, F., & Van Yperen, T. (2019). *Betrouwbaar en valide beslissen over uithuisplaatsing: Eindrapport*. Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Betrouwbaar-en-valide-beslissen-over-uithuisplaatsing-eindrapport.pdf>
- Bartelink, C., Ten Berge, I., & Van Vianen, R. (2017). *Richtlijn Uithuisplaatsing voor jeugdhulp en jeugdbescherming*. Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk, Nederlands Instituut van Psychologen, Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen.
- Buysse, W., Dickhoff, N., Faulstich, N., De Groot, M., & Hofstra, D. (2019). *Vraag en aanbod JeugdzorgPlus: Factoren die van invloed zijn op de ontwikkeling in jeugdregio's*. DSP Groep. <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2019/12/31/vraag-en-aanbod-jeugdzorgplus/vraag-en-aanbod-jeugdzorgplus.pdf>
- Geijtenbeek, L., Joosten, M., Otten, D., & Posthumus, H. (2019). *Profielen voor instroom naar jeugdhulp, in de gemeente Heerlen*. www.cbs.nl
- Jeugdhulp Zuid-Limburg. (2019). *Zuid-Limburg voor de jeugd! Beleidskader 2019-2022*. <https://www.jeugdhulpzuidlimburg.nl/over-ons/>
- Westra, D. D., Gerritsma, J., Hamelers, N., Jansen, M. W. J., & Ruwaard, D. (2018). *Een studie naar het gebruik van jeugd-GGZ in Zuid-Limburg*. Datawyse / Universitaire Pers Maastricht.